

BKv 79.

I. Közút az állami vagy települési önkormányzat tulajdonában levő közterület, ezért az ittas járművezetés vétsége - gépi meghajtású jármű vezetésével - csak itt követhető el.

Közforgalom elől el nem zárt magánúton az ittas járművezetés vétsége nem követhető el.

II. Az olyan, ittas járművezetéssel összefüggő szabálysértéseket, amelyek növelik az ittas járművezetés tárgyi súlyát - 8 napon belül gyógyuló testi sérülést okoznak, illetve "forgalmi jellegű" közlekedési szabálysértések - az ittas járművezetés vétsége elnyeli, ezért az önálló szabálysértési felelősség megállapítása helyett ezek súlyosító körülményként való értékelése indokolt.

III. A vezetői engedély közigazgatási határozattal kimondott visszavonása önmagában, a vezetői engedély tényleges leadása nélkül is megalapozza az 1979. évi 11. tvr. (Bv. tvr.) 73. §-ának (1) bekezdése szerinti beszámítást.

I. A bírói gyakorlatban nem egyöntetű annak megítélése, hogy amikor az elkövető nagyobb területű, többnyire valamely bevásárlóközpontban tartozó parkolóban közlekedett ittasan személygépkocsival, akkor megvalósult-e a Btk. 188. § (1) bekezdése szerinti ittas járművezetés vétsége.

Az egyik álláspont szerint az ilyen nagy forgalmú parkoló - tulajdoni állapotától függetlenül - közút, és a bevásárlóközpont tulajdonában levő parkolóban történt elkövetés esetében is megállapíthatónak tartja az ittas járművezetés vétségét. A közlekedés biztonságának veszélyeztetése szempontjából ugyanis közömbös, hogy az adott parkoló az önkormányzat vagy a bevásárlóközpont tulajdonában van-e.

A másik - a BH 2005/310. szám alatt közzétett eseti döntésben részletesen kifejtett - álláspont szerint az ittas járművezetés vétsége, gépi meghajtású jármű vezetésével csak közúton követhető el. A büntetőjogi felelősség e vétségben való megállapításának ezért előfeltétele annak bizonyított ténye, hogy a gépi meghajtású jármű vezetése, szeszes italtól befolyásolt állapotban, közúton történt. A KRESZ 1. számú függelékének 1/a. pontja szerint ugyanis az út: a gyalogosok és közúti járművek közlekedésére szolgáló közterület (közút), illetőleg magánterület (közforgalom elől el nem zárt magánút).

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 32. §-ának (1) bekezdése értelmében a közúthálózat országos közutakból és helyi közutakból áll. Az országos közutak az állam tulajdonában, a helyi közutak a települési önkormányzatok tulajdonában vannak. Az egyéb jogi személyek, a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok, valamint a magánszemélyek tulajdonában álló területen lévő utak: magánutak. Ezek az utak lehetnek közforgalom elől elzárt magánutak, vagy a közforgalom számára megnyitott saját használatú utak.

A Btk. 188. § (1) bekezdésében meghatározott ittas járművezetés vétségét az követi el, aki közúton gépi meghajtású járművet vezet. Az ittas járművezetés alapesete tehát csak közúton követhető el,

magánúton még abban az esetben sem, ha az a közforgalom számára megnyitott.

Ez utóbbi álláspont a helyes.

A közút fogalma kiterjesztően nem értelmezhető. A felhívott jogszabály tartalmilag maga is értelmező rendelkezés; a jogalkotó nem bízta a jogalkalmazóra a "közút" fogalmának az értelmezését, hanem azt - a jogalkalmazóra kötelezően - maga tette meg. A közút fogalmának nem lehet a fentitől eltérő, "büntetőjogi" értelemben felfogott fogalmát megalkotni.

A bevásárlóközpont tulajdonában levő parkolóban megvalósított ittas járművezetés szabálysértést valósít meg. Az ittas járművezetés szabálysértése ugyanis nemcsak közúton, hanem közforgalom előtt el nem zárt magánúton is elkövethető. [218/1999. (XII.28.) Korm. rend. 42. §]

Megjegyzendő, hogy ez esetben az ittas járművezetés akkor sem minősülhet az ittas járművezetés vétsége kísérletének, ha az elkövető a parkolóból kihajtva közúton kívánt továbbhaladni. Amíg ugyanis a járművezetés közúton nem kezdődik el, kísérlet megállapításának sem lehet helye.

Az ittas járművezetés bűncselekménye minősített eseteiben már van lehetőség a büntetőjogi szankcionálásra, a Btk. 191. §-ának (1) bekezdése szerinti értelmező rendelkezés alapján ugyanis a közúton elkövetett bűncselekményekre megállapított rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha a közúti járművezetésre vonatkozó szabályok megszegése nem közúton okoz sérülést vagy halált.

II. Az ítélkezési gyakorlatban helyenként nem következetes az ittas járművezetéssel "összefüggésben" megvalósított szabálysértések értékelése.

A gyakorlat ezeket általában súlyosítóként értékeli, ha nem indult külön szabálysértési eljárás. Van azonban olyan gyakorlat, amely ezeket mindenképpen figyelembe veszi, és olyan is mely csak akkor, ha az ítéletig nem született meg a szabálysértési hatóság döntése.

A helyes álláspont szerint súlyosítóként a valóban "összefüggő" szabálysértések értékelendők, függetlenül attól, hogy indult-e szabálysértési eljárás vagy sem.

Az összefüggést önmagában az időbeli, személyi kapcsolat nem alapozza meg. Vannak ugyanis olyan szabályszegések, melyeknél a kapcsolódás csupán annyi, hogy az ittas járművezetés miatti intézkedés során derülnek ki. Ezek önmagukban nem fokozzák az ittas járművezetés tárgyi súlyát, legfeljebb alanyi jellegű büntetés kiszabási körülmények lehetnek.

Ennél szorosabb a kapcsolat, ha az ittas járművezetés 8 napon belül gyógyuló sérülést okoz, illetve a forgalmi jellegű szabálysértések esetén; ilyenkor már tartalmi az összefüggés.

A Btk. a közlekedési bűncselekmények szabályozásánál a büntetőjogi felelősséget a bűncselekményből származó - az életet és testi épiséget veszélyeztető, illetve sértő - következmények súlyossága fokához igazodóan differenciálja. A Btk. 188. §-ának (1) bekezdésében meghatározott alapeset tényállása nem utal eredményre, a (2) bekezdésben felsorolt minősített esetek büntetési tételei viszont az eredmény súlyosságához igazodnak olyképpen, hogy a legenyhébb minősített esethez súlyos testi sértés okozása szükséges.

A jogalkotó tehát a könnyű testi sértést meg nem haladó súlyú következményt az alapeset büntetési tétele meghatározásánál már értékelte. Ez esetben az "eredmény" bár olyan jellegű, mint amelyet a minősített eset tartalmaz, azonban annak mértékét nem éri el. Ezért súlyosítóként való értékelése indokolt, mivel fokozza bűncselekmény tárgyi súlyát.

Súlyosítóként értékelendők a "forgalmi jellegű" szabálysértések is. Azok sorolandók ide, amelyek a minősített eset megvalósulása esetén "közvetítenék" az ittasságot. A minősített eset esetén az ittasság a közvetett ok, amely valamely KRESZ szabályszegés, mint közvetlen ok megvalósulásához vezet (így például tilos jelzésen való áthajtás, sebesség túllépés stb.) ; és közvetlenül ez okozza a minősített esetben írt eredményt.

Mivel ez esetben az ittas vezetés folyamánya a KRESZ szabályszegés, ezek is fokozzák az ittas járművezetés társadalomra veszélyességét, súlyosítóként való értékelésük tehát szintén indokolt.

A bíróság mindazokban az esetekben értékelheti súlyosítóként ezeket a szabálysértéseket, amikor a szabálysértési hatóság nem hozott még ugyanezen magatartásra nézve szabálysértési felelősséget megállapító döntést (tehát függetlenül attól, hogy megindult-e a szabálysértési eljárás vagy nem, van-e erre adat, vagy nem).

Ha azonban megállapítható, hogy a szabálysértési hatóság az elkövetőt már szabálysértési szankcióval sújtotta, akkor ennek a szabálysértésnek a súlyosítóként való figyelembe vétele már a "kétszeres értékelés" tilalmába ütközne.

Nincs döntő jelentősége annak, hogy a vád utal-e a szabálysértés alapját képező cselekvőségre, sőt annak sem, hogy a vádban írt

tényállás ezt tartalmazza-e. Az ítéleti tényállásnak azonban már tartalmaznia kell, ha a bíróság azt súlyosító körülményként értékeli. Ez a kérdés a vádirati és az ítéleti tényállás "tettazonossága" körében vizsgálendő.

III. A járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés hatálya - miként a büntetéseké általában - főszabályként a bírósági határozat jogerejétől kezdődik. Figyelembe kell azonban venni a Bv. tvr. 73. §-a (1) bekezdésében megfogalmazott azon szabályt is, mely szerint a járművezetéstől eltiltás tartamába be kell számítani azt az időt, amelynek tartamára az elítélt vezetői engedélyét a bűncselekménnyel összefüggésben "visszavonták".

Az ítélkezési gyakorlatban bizonytalanság tapasztalható a "visszavonás" fogalmának értelmezésénél tekintetben, hogy a vezetői engedély helyszíni elvételén - továbbá terhelt általi leadásán - kívül ideértendő-e, amikor a közlekedési hatóság a vezetői engedély visszavonásáról végzést hoz.

A 35/2000 (XI.30.) BM rendelet 31. §-ának (8) bekezdése alapján ugyanis "amennyiben a vezetői engedély helyszíni elvételére nem került sor, a közlekedési igazgatási hatóság határozatában kötelezi az ügyfelet a vezetői engedély leadására. A határozat meghozatalával egyidejűleg a vezetői engedély visszavonását, bevonását és a vezetési jogosultság szünetelését nyilvántartásba veszi."

A helyes álláspont az, hogy ez is "visszavonás". A közigazgatási határozattal kimondott vezetési jogosultság szünetelése önmagában a vezetői engedély tényleges elvétele (leadása) nélkül is megalapozza a mellékbüntetésbe történő beszámítást. Az elkövető ugyanis már a határozat rendelkezése alapján elszenvedti azokat a hátrányokat,

*melyeket a jogalkotó a beszámítás intézményével utólag kompenzál,
és az előzetes hátrányt utóbb a mellékbüntetés részévé teszi.*

Budapest 2009. június 29.

*Dr. Kónya István s.k.
kollégiumvezető*

*Dr. Márki Zoltán s.k.
a kollégium jegyzője*